

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

METAFORA CONCEPTUALĂ A SĂNĂTĂȚII ȘI A BOLII ÎN PAREMIOLOGIA
ROMÂNEASCĂ ȘI ENGLEZEASCĂ

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. habil. TEODORA POPESCU

Doctorand:

GABRIELA CORINA SANTA (CÂMPEAN)

ALBA IULIA

2024

Cuprins

Lista figurilor și diagramelor	6
Abstract.....	8
Introducere.....	9
Capitolul 1: Analiza literaturii de specialitate.....	19
1.1. Cadrul teoretic al metaforei conceptuale	19
1.1.1. Teoria Metaforei Conceptuale	20
1.1.2. Etapele de identificare a metaforei - un preambul la conceptualizare.....	22
1.1.3. Metafore ale SĂNĂTĂȚII și ale BOLII	24
1.2. Paremiologia și metafora conceptuală.....	26
1.2.1. Metafora și cultura	26
1.2.2. Proverbe biblice, proverbe specifice mediului cultural și metafore conceptuale	30
1.2.3. Implicații cognitive și culturale	32
1.3. Aspecte semantice, structurale și pragmatice ale proverbelor	36
1.4. Traducere și paremiologie	40
1.5. Lingvistica corpusului și paremiologia.....	42
1.6. Lexiconul mental și anti-proverbele ca expresie a schimbării.....	44
1.7. Concluzii.....	46
Capitolul 2: Metodologia cercetării.....	47
2.1. Ipoteza cercetării și întrebări de cercetare	47
2.2. Scopul și obiectivele cercetării	48
2.3. Colectarea datelor și descrierea corpusului	49
2.3.1. Scurte considerații cu privire la sursele disponibile	50
2.3.1.1. Dicționare tipărite de proverbe versus platforme online.....	50
2.3.1.2. Surse academice versus surse non-academice ale proverbelor	51
2.3.2. Abordarea culegerii datelor corpusului	54
2.3.3. Harta terminologică	54
2.3.4. O descriere succintă a colecțiilor de proverbe consultate	57
2.3.4.1. Colecții de proverbe consultate – Surse tipărite.....	58
2.3.4.2. Colecții de proverbe consultate – Surse online	62
2.3.5. Corpusul anti-proverbelor	64
2.3.6. Avantajele, limitările și problemele culegerii corpusului	64
2.3.7. Descrierea corpusului	65

2.4. Metoda de cercetare	66
2.5. Concluzii	68
Capitolul 3: Rezultate și interpretare	70
3.1. Analiza proverbelor echivalente - analiza semantică și structurală a proverbelor și conceptualizarea și traducerea lor.....	70
3.2. Analiza proverbelor englezești - analiza semantică și structurală a proverbelor și conceptualizarea și traducerea lor.....	196
3.3. Analiza proverbelor românești - analiza structurală a proverbelor și conceptualizarea și traducerea lor	283
3.4. Asemănări și diferențe semantice și structurale – o privire de ansamblu.....	369
3.5. Abordarea traducerilor – o privire de ansamblu.....	372
3.6. Analiza cantitativă a datelor.....	374
3.6.1. Analiza cantitativă a datelor – Proverbele echivalente	375
3.6.2. Analiza cantitativă a datelor – Proverbele românești	381
3.6.3. Analiza cantitativă – Proverbele englezești	385
3.6.4 Tokens și lemma	388
3.7. Conceptualizări ale SĂNĂTĂȚII și BOLII - Asemănări și diferențe.....	389
3.7.1. Conceptualizări ale SĂNĂTĂȚII și BOLII - Proverbele echivalente.....	389
3.7.2. Conceptualizări ale SĂNĂTĂȚII.....	390
3.7.3. Conceptualizări BOLII.....	392
Capitolul 4: Analiza anti-proverbelor.....	395
4.1. Analiza anti-proverbelor.....	395
4.1.1. Mesaj, analiză semantică și structurală.....	396
4.1.2. Metafore conceptuale pentru conceptele de OBICEIURI DE SOMN, OBICEIURI ALIMENTARE MÂNCARE și OBICEIUL RÂSULUI SĂNĂTOS.....	398
4.2. Analiza memelor.....	402
4.2.1. OBICEIUL ALIMENTAR SĂNĂTOS și memele	402
4.2.2. OBICEIUL DE SOMN SĂNĂTOS și memele	404
4.2.3. OBICEIUL RÂSULUI SĂNĂTOS și memele.....	406
4.2.4. Prevenires și memele	408
4.2.5. TIMPUL și meme.....	409
4.2.6. Memele românești	411
Concluzii și recomandări.....	413

Referințe bibliografice.....	417
Anexe.....	426
Anexa 1 - Proverbe echivalente - corpus	426
Anexa 2 - Proverbe românești - corpus	479
Anexa 3 - Proverbe englezești – corpus	505
Anexa 4 - Metafore conceptuale ale SĂNĂTĂȚII și BOLII - proverbe echivalente	539
Anexa 5 - Metafore conceptuale ale SĂNĂTĂȚII și BOLII – Proverbe românești	560
Anexa 6 - Metafore conceptuale ale SĂNĂTĂȚII și BOLII - Proverbe englezești	572

Cuvinte cheie: conceptul de SĂNĂTATE, conceptul de BOALĂ, paremiologie, Teoria Metaforei Conceptuale, lingvistică cognitivă, lingvistică culturală, lexiconul mental, studii de traducere, lingvistica corpusului, anti-proverbe, analiză semantică, analiză sintactică

Abstract

Scopul cercetării este de a compara proverbe care abordează conceptele de SĂNĂTATE și BOALA în limba română și limba engleză din perspectiva Teoriei Metaforei Conceptuale, astfel încât să detecteze asemănări și diferențe între reprezentările conceptuale ale celor două popoare cu privire la conceptele analizate. Această cercetare cuprinde o abordare multidisciplinară, care încorporează lingvistica cognitivă, în special Teoriei Metaforei Conceptuale, paremiologia, lingvistica corpusului și metodele de traducere. Principalele obiective propuse a fi atinse sunt de a cuprinde un corpus auto-realizat și de a-l analiza din perspectiva Teoriei Metaforei Conceptuale în scopul a corela rezultatele cercetării pentru a releva asemănări și diferențe în ceea ce privește abordările poporului român și englez față de conceptul de SĂNĂTATE și BOALĂ. În plus, o investigație a proverbelor din perspectiva lingvisticii corpusului este realizată pentru a completa analiza rezultatelor cercetării, iar traducerea proverbelor care nu au un echivalent sau traducere furnizată în surselor consultate se realizează în urma etapei de conceptualizare și subliniază importanța conceptelor în transmiterea mesajelor prin intermediul proverbelor. Metodele folosite pentru analiza corpusului sunt de a efectua investigații semantice și structurale pentru identificarea metaforelor conceptuale și a interpretărilor statistice cu ajutorul softurilor de concordanță, cu rolul de a completa și valida rezultatele cercetării pe măsură ce sunt detectate metaforele conceptuale și procesul de traducere care urmează conceptualizării. La final, schimbarea mentalității individuale cu privire la mesajele transmise de proverbe, pe celor două concepte,

este investigată pe măsură ce se construiește și se analizează un corpus de anti-proverbe, cu accent pe evoluția în timp a mesajului proverbului. Rezultatele obținute relevă atât asemănări, cât și diferențe în ceea ce privește percepția celor două concepte antagonice de către poporul român și englez care sunt înrădăcinate în atitudinile, credințele, gândurile și valorile lor specifice. Aspectele inovatoare ale tezei se referă la abordarea construirii corpusului bazată pe cartografierea terminologică în care este utilizat un cod de culori, menținut pe parcursul întregii lucrări. Metodei analizei semantice și structurale combină două metode existente în literatura de specialitate într-una singură; traducerea se bazează pe conceptualizare, iar datele cantitative coroborează cu cele calitative. Mai mult, sunt identificate metafore conceptuale inovatoare și, împreună cu corpusul în sine, reprezintă o resursă valoroasă pentru cercetări ulterioare.

Ipoteza cercetării

Ipoteza cercetării vizează analiza comparativă a proverbelor românești și englezești, investigând în special modul în care conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ sunt reprezentate în aceste două limbi și conceptualizarea lor. Acest studiu își propune să ofere perspective asupra viziunilor conceptuale specifice prin examinarea metaforelor conceptuale din proverbe, în timp ce cercetarea își dorește să identifice asemănările și diferențele în reprezentarea acestor concepte în cele două limbi. În consecință, ipoteza este orientată spre detectarea și interpretarea metaforelor conceptuale ale proverbelor prin prisma lexiconului mental, deoarece asemănările și diferențele identificate sunt strâns legate de interacțiunea dintre cogniție și reprezentările conceptuale. O ipoteză de cercetare primară este formulată pe baza premisei că proverbele constituie o componentă vitală a moștenirii culturale și astfel atrag atenția cercetătorilor din diverse domenii, inclusiv folclor, literatură, educație, istorie, lingvistică și antropologie. În plus, proliferarea proverbelor în mass-media și pe platformele online a dus la adaptarea și diversificarea acestora, ducând la apariția unor forme și funcții noi. Astfel, dacă proverbe în două limbi diferite, adică limba română și limba engleză, privitoare la conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ, sunt analizate și transformate în metafore conceptuale, atunci ele vor dezvălui puncte de vedere particulare cu privire la conceptele analizate, care sunt reprezentative pentru creatorii lor și, în consecință, proverbele pot fi utilizate în vederea detectării de asemănări și deosebiri ale reprezentărilor conceptuale românești și englezești. Prin urmare, ipoteza vizează cadrul pentru explicarea metaforelor conceptuale specifice ale proverbelor prin perspectiva lexiconului mental, deoarece asemănările și diferențele conceptuale se referă la relația dintre cogniție și cultură. Sunt formulate trei ipoteze secundare, în scopul de a contribui

la efectuarea cercetării și a contextualizării ipotezei primare, permițând o investigație mai amplă asupra construirii corpusului, analiza proverbelor și traducerea lor. Astfel, prima ipoteză vizează termenii legați de sănătate și boală care sunt grupați într-o hartă, astfel încât să permită identificarea proverbelor care vor fi supuse analizei și conceptualizării. A doua ipoteză vizează considerarea atât a sensului, cât și a structurii proverbelor împreună în analiza proverbelor și, prin urmare, conceptualizarea este utilă în interpretarea asemănarilor și diferențelor în modul în care sănătatea și boala sunt reprezentate conceptual în proverbe românești și engleze. Ultima vizează traducerea integrată a terminologiei legate de SĂNĂTATE și BOALĂ, luând în considerare metafora conceptuală a proverbului, și astfel rezultând o traducere care diferă de o traducere unu-la-unu și îmbunătățește înțelegerea mesajului transmis.

Context și motivație

Alegerea scopului cercetării și îndeplinirea scopurilor cercetării în această teză s-a dovedit a fi motivantă deoarece proverbele românești și englezești au fost analizate și conceptualizate în scopul de a expune asemănările și diferențele în ceea ce privește percepția conceptelor de SĂNĂTATE și BOALĂ deoarece proverbele sunt expresii ale cunoștințelor, credințelor, valorilor, atitudinilor creatorilor lor, și înțelepciunii acestora, transformându-le în instrumente valoroase pentru acest studiu comparativ. Mai mult de atât, conceptele analizate au fost în centrul atenției în cercurile lingvistice începând cu anul 2019, în contextul pandemiei pe care a experimentat-o omenirea și, prin urmare, investigarea lor a devenit relevantă pentru a detecta perspectiva paremiologică asupra conceptului de SĂNĂTATE și BOALĂ, din perspectiva Teoriei Metaforei Conceptuale. Cele două concepte antagonice au fost deja supuse investigării de către cercetătorii din diferite domenii de cercetare, similar metaforelor conceptuale care au fost detectate și investigate. Cu toate acestea, aplicarea Teoriei Metaforei Conceptuale la un corpus de dimensiuni mari, constituit din proverbe care tratează conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ în limba română și limba engleză a relevat metafore conceptuale noi și au fost identificate puncte de vedere asemănătoare, dar și diferite în ceea ce privește conceptele investigate.

În ceea ce privește traducerile proverbelor din corpus care nu au echivalent, procesul s-a dovedit motivant, întrucât traducerea proverbelor a fost realizată având în vedere conceptualizarea lor. Proverbele fără echivalent sau o traducere furnizată în sursele bibliografice consultate au fost traduse pe baza conceptualizării lor și respectând trăsăturile prozodice și structurale depistate în analiza proverbelor echivalente. Subcapitolele care tratează

traducerea proverbelor conțin explicații cu privire la alegerile selectate. Sarcina a constituit o provocare datorită faptului că, deși proverbele nu sunt enunțuri complexe din punct de vedere semantic și structural, așa cum a afirmat Mieder (2004), ele prezintă o formă extrem de concisă, dar totuși nu cea mai simplă. Mai mult de atât, natura metaforică a proverbelor (Mieder, 2004) vizează anumite concepte într-o manieră complexă, transmițând mesaje profunde în doar câteva cuvinte. Complementar acestei caracteristici, fenomenul anti-proverbului, un rezultat al transformărilor din societate reflectate în modificarea proverbului inițial, evidențiază caracterul nemuritor al proverbelor, redând o nouă mentalitate a oamenilor și, astfel, procesul de culegere a anti-proverbelor și compararea acestora cu proverbul sursă se dovedește extrem de motivant în ceea ce privește modul în care se dezvăluie schimbarea.

Numărul de *token* și *lemma*, împreună cu frecvența cuvintelor din corpus, au fost investigate separat în secțiunea dedicată analizei lingvistice a corpusului, care a dezvăluit rezultate complementare și m-a motivat să implementez interpretarea cantitativă în lucrarea de față. Corelarea datelor cantitative și calitativ a fost realizată în scopul de a oferi o imagine de ansamblu asupra rezultatelor. Aceste aspecte au fost luate în considerare independent, dar interconexiunea lor nu trebuie exclusă pentru a demonstra ipoteza asumată.

Structura, tezei, limitări și elemente inovatoare

Teza este alcătuită patru capitole, în afară de rezumat, introducere, concluzii și recomandări, referințe bibliografice și anexe. Primul capitol prezintă cadrul teoretic care susține cercetarea și oferă perspective asupra literaturii de specialitate existente cu privire la direcțiile date de scopul și obiectivele cercetării. În consecință, următorul capitol conține metodologia de cercetare, în special ipoteza, întrebările cercetării, scopurile și obiectivele, procedura de colectare a corpusului, precum și abordarea utilizată în detectarea metaforelor conceptuale și obținerea rezultatelor suplimentare cerute de cercetarea actuală. Cel mai amplu capitol constă în analiza și interpretarea datelor, în care fiecare proverb este analizat având în vedere mesajul și caracteristicile semantice și sintactice ale acestuia. Traducerea și conceptualizarea lor sunt, de asemenea, efectuate și discutate alături de analiza cantitativă. Ultimul capitol este dedicat fenomenului anti-proverbelor, un studiu comparativ a unui număr de șapte proverbe și anti-proverbele corespondente lor și precum și a conceptualizării lor.

O revizuire sistematică a literaturii de specialitate a studiilor din domeniile de cercetare implicate în teză este cheia succesului în a dezvălui noi asemănări și diferențe în ceea ce privește conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ din paremiologia românească și englezească și pentru a oferi o înțelegere adecvată a acestor asemănări și diferențe conceptuale. Abordarea

multidisciplinară a necesitat o combinație unică de surse pentru cadrul teoretic pentru a prezenta literatura de specialitate existentă, relevantă pentru cercetare și pentru a construi cadrul teoretic, deoarece referințele trebuiau să susțină toate domeniile abordate în pentru a promova atingerea scopului și obiectivelor. Astfel, sursele bibliografice au fost clasificate în funcție de domeniul pe care îl vizează în următoarele secțiuni: metafore conceptuale, paremiologie, aspecte structurale și semantice, traducere, lingvistica corpusului, lingvistică culturală și lexiconul mental. Prima direcție în abordarea aspectului teoretic a fost legată de Teoria Metaforelor Conceptuale, iar fundamentul tezei a fost reprezentat de abordarea lui Lakoff & Johnson, așa cum a fost concepută în *Metaphors We Live By* (2003, publicată pentru prima dată în 1980). Analiza proverbelor în etapa de identificare a metaforelor a fost ghidată de metodele oferite de abordarea Pragglejaz Group (2007) și Charteris-Black (2004), iar combinarea acestor două metode de abordare a identificării metaforelor a rezultat în metoda analizei semantice și structurale în teză. În ceea ce privește aspectele semantice, structurale și pragmatice ale proverbelor, între studiile consultate, au fost relevante studii de Wierzbicka - *Semantic Primes and Universals* (1996), Negreanu - *Structura proverbelor românești* (1983), Mac Coinnigh - *Structural Aspects of Proverbs* (2014) și Jesensek - *Pragmatic and Stylistic Aspects of Proverbs* (2014). Ultimele două lucrări au fost publicate în *An Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies*, editat de Hrisztova-Gotthardt și Varga (2014), un instrument valoros în cercetarea proverbelor. În ceea ce privește conceptele de SĂNĂTATE și BOALă, trebuie menționate două studii, adică studiul lui Sontag, *Illness as a Metaphor* (1978) și articolul scris de Semino și Potts intitulat *Cancer as a Metaphor* (2019). Proverbe biblice și proverbe cultural specifice și conceptualizarea lor au fost susținute teoretic de lucrările de Lakoff și Turner, *More than Cool Reason. A Field Guide to Poetic Metaphor* (1989) și Charteris-Black, *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis* (2004). Au fost necesare studii relevante în lingvistica cognitivă și culturală și implicațiile lor în paremiologie, iar lucrarea lui Ogden și Richards, *The Meaning of Meaning: A Study of the Influence of Language on Thought and of the Science of Symbolism* (1923), lucrările lui Pinker: *How the Mind Works* (1997), *Rules of Language* (1991), *Words and Rules* (1999), *The Stuff of Thought. Language as Window into Human Nature* (2007), alături de *Cultural Linguistics: Cultural Conceptualisations and Language* (2017), al lui Sharifian, se numără printre sursele care trebuie menționate ca importante. Relevanța traducerii proverbului și principiul dinamic al traducerii au fost importante în studiu și, prin urmare, lucrările de Nord *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained* (2018), *A Textbook of Translation* (1988) de Newmark și *The Theory and Practice of Translation* (1982) de Nida și Taber au fost

consultate. În ceea ce privește lingvistica corpusului, lucrări ale unor cercetători precum Tony McEnery, Costas Gabrielatos, Andrew Hardie, Andrew Wilson și Elena Tognini-Bonelli sunt relevante. În ceea ce privește aspectele privind modul de construire a unui corpus, reprezentativitatea și principiul reprezentativității, două lucrări trebuie menționate ca reprezentative, și anume *Corpus Linguistics. An Introduction* (2001) de McEnery și Wilson și *Corpus Linguistics. Method, Theory and Practice* (2012) de McEnery și Hardie. Aspectul teoretic al anti-proverbelor a fost investigat în surse despre lexiconul mental și anti-proverbele și, astfel, contribuții ale cercetătorilor, precum *Anti-proverbs* de Litovkina (2014) și *Words in the mind – An Introduction to the mental lexicon* (1990) de Aitchison au fost ilustrative pentru a crea cadrul teoretic alături de alte surse valoroase.

Astfel, scopurile, ipotezele, obiectivele și întrebările cercetării au trebuit să fie susținute de o abordare adecvată pentru a obține constatări precise și de încredere. Mai exact, proiectarea abordării corpusului în teza de doctorat a fost crucială pentru atingerea scopului lucrării, astfel încât constatările să poată fi relevante și precise. Contribuția mea personală la abordarea subiectului din perspectiva metaforei conceptuale a fost realizată prin identificarea de metafore conceptuale noi referitoare la cele două concepte, expresii și structuri semantice specifice și relații conceptuale din proverbele analizate, împreună cu evoluția lor în anti-provebe de-a lungul timpului, reflectând astfel transformarea în percepția conceptelor de SĂNĂTATE și BOALĂ în societatea românească și engleză. În plus, corpusul este o contribuție valoroasă, deoarece oferă oportunități pentru cercetări viitoare. Corpusul este alcătuit din proverbe care abordează conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ, clasificate în trei grupe, adică proverbe echivalente, proverbe englezești și proverbe românești, completate de un corpus suplimentar de anti-provebe cuprinzând citate și meme pe șapte dintre proverbele analizate.

Pentru a manipula cu ușurință proverbele, proverbele au fost grupate în continuare în funcție de subconceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ, în mod explicit VINDECAREA, NEBUNIA, RĂUL, OBIECEIURI SĂNĂTOASE și INCPACITATE FIZICĂ. Proverbele biblice au fost analizate într-o categorie distinctă în grupul echivalent, care a adăugat o secțiune suplimentară analizei. Cu toate acestea, toate proverbele au fost investigate în mod similar pentru a le detecta mesajul, trăsăturile semantice și structurale și implicațiile lor în conceptualizare, iar o privire de ansamblu asupra constatărilor referitoare la fiecare aspect implicat în analiza proverbilor este oferită în capitolul al treilea al tezei. Astfel, în ceea ce privește aspectele semantice ale proverbilor și implicațiile culturale în conceptualizare, trăsăturile semantice au generat metafora conceptuală. În contextul analizei culturale a proverbilor, au fost detectate puține variații în corpus, întrucât cele mai multe asemănări și

diferențe au fost date de trăsăturile semantice ale proverbelor. Când au fost analizate proverbe, anumite cuvinte care denotă obiecte, alimente, animale, culori, plante, vreme, mediul natural și unități de măsură au servit drept vehicule pentru transmiterea unor mesaje specifice. Având în vedere aspectul structural al analizei, a fost luat în considerare aspectul prozodic, alături de dispozitivele narrative relevante pentru mesajul transmis și punctuația. Punctuația își asumă un rol semnificativ atât în prozodie, cât și în dispozitivele narrative din proverbe, deoarece guvernează intonația și ritmul proverbului, mai ales atunci când este folosit ca substitut în elipse, și contribuie la crearea clarității, a ritmului și a structurii generale. Coerență în cadrul proverbului. Integrarea trăsăturilor semantice și structurale în analiza care a precedat conceptualizarea s-a dovedit a fi benefică deoarece a contribuit la obținerea unei imagini multifacetate care a condus la conceptualizarea proverbelor.

În ceea ce privește procesul de traducere, prezentarea de ansamblu subliniază aspectele cheie ale procesului de traducere și legătura sa cu conceptualizarea proverbului, care este considerat a furniza un echivalent precis în limba țintă. Traducerile furnizate în grupul proverbelor echivalente au fost folosite ca referință pentru a compara și contrasta limitările și avantajele unei traduceri unu-la-unu și avantajele proverbelor de traducere folosind conceptele pe care le abordează. De asemenea, subcapitolul prezintă pe scurt trăsăturile structurale care au fost detectate în structura proverbelor ca fiind specifice proverbelor englezești sau românești și folosite pentru a apropia traducerea cât mai aproape de un proverb privind ritmul acestuia.

În plus, rezultatele obținute în analiza cantitativă a corpusului sunt prezentate în subcapitolul dedicat abordării lingvisticii corpusului și nu doar susțin rezultatele relevate de relațiile conceptuale, ci oferă și contribuții noi. Mai exact, numărul de apariții ale anumitor cuvinte, simboluri și leme susțin și îmbogățește constatările prin arătarea unei preferințe deosebite pentru un termen în abordarea conceptelor de SĂNĂTATE și BOALĂ din paremiologia română și engleză. Corpusul a fost pregătit pentru investigație, iar datele au fost manipulate folosind software-ul *Lancsbox*, finalizat prin rafinare manuală, deoarece corpusul românesc nu a putut fi investigat doar folosind software-ul. Diagramele concepute au afișat numărul de apariții pentru termenii din harta terminologică, cele mai înalte frecvențe au fost interpretate și au fost investigate alocațiile lor.

În principal, au fost detectate metafore conceptuale existente și noi și modele distinctive referitoare la anumite tipuri de domenii țintă și sursă. Acestea au fost ulterior prezentate în subcapitolul de încheiere pentru a fundamenta datele cantitative și calitative. Au fost folosite reprezentări grafice pentru a ilustra constatările în concordanță cu subcapitolul precedent. Folosind diagrame, interconectarea conceptelor a fost descrisă pentru a facilita înțelegerea

asemănărilor și variațiilor dintre reprezentările conceptuale ale SĂNĂTĂȚII și BOLII în proverbe românești și englezești, oferind astfel o imagine clară a interconexiunilor, asemănărilor și diferențelor lor. Deși proverbele prezintă o structură concisă, multă înțelepciune este încapsulată în câteva cuvinte. Astfel, conceptualizare alternativă, conceptualizare dublă, triplă sau cvadruplă și conceptualizare ulterioară au fost posibile. Primele și ultimele tipuri erau legate de aspectul semantic, în timp ce celelalte erau consecințele trăsăturilor structurale ale proverbelor. În plus, se aștepta ca proverbele echivalente să genereze o conceptualizare similară, dar metafora conceptuală a variat datorită caracteristicilor lor semantice și structurale, chiar și în cazul proverbelor biblice. În ceea ce privește domeniile sursă și țintă, în construcția lor au fost detectați termeni precum *trecut/prezent*, *parțial/total*, *preferabil* și *o lipsă de*.

Ultimul capitol, dedicat metaforelor conceptuale ale anti-proverbelor și memelor, a luat în considerare evoluția a șapte proverbe în variantele lor, adică anti-proverbele. Memele au fost deosebit de atrăgătoare în studiu, deoarece mesajul proverbului a fost transmis nu numai prin cuvinte, ci și prin imagini sau personaje în contexte specifice. Diferența dintre mesajul primar al proverbului și metafora conceptuală corespunzătoare acestuia și cele care au rezultat în urma analizei anti-proverbelor, respectiv meme, a fost discutată și analizată pentru a detecta schimbarea mentalității indivizilor și a modului în care vizualul, contribuind la un mesaj și o conceptualizare diferită. Corpusul anti-proverbelor este dezechilibrat, existând o problemă cu privire la antiproverbele românești. Nu există culegeri de anti-provebe românești, iar utilizarea proverbelor care abordează conceptul de SĂNĂTATE și BOALĂ este practic inexistentă pe internet. Cu toate acestea, antiproverbele nu au reprezentat punctul central al tezei și, din acest motiv, au fost analizate într-un capitol separat, în timp ce corpus dezechilibrat nu a afectat atingerea scopului tezei.

Teza a introdus elemente inovatoare privind modul de alcătuire a corpusului, abordarea privind analiza și conceptualizarea semantică și structurală a proverbelor, precum și coroborarea datelor calitative și cantitative. În primul rând, abordarea colectării corpusului a fost unică prin faptul că s-a bazat pe un sistem de cartografiere terminologică care folosește un cod de culori, menținut în mod consecvent pe parcursul întregii lucrări. Această metodă a oferit o modalitate intuitivă vizual de a urmări și analiza datele din corpus. În plus, metoda analizei semantice și structurale a fost o combinație nouă a două metode existente. Această abordare a permis o înțelegere cuprinzătoare a datelor, deoarece a integrat atât perspective semantice, cât și cele structurale care au facilitat procesul de identificare a metaforelor conceptuale. Procesul de traducere s-a bazat în mod special pe conceptualizare, sporind acuratețea și profunzimea

analizei. În plus, teza a folosit date cantitative pentru a susține și a îmbunătăți rezultatele calitative. Frecvențele și lemele termenilor preluați din harta terminologică au fost identificate și analizate pentru a susține construcția corpusului și constatările din teză. Teza a identificat și explorat metafore conceptuale noi, adăugând o contribuție valoroasă domeniului, mai ales că acestea au fost interconectate folosind diagrame pentru a exemplifica asemănările și diferențele dintre reprezentările conceptuale ale SĂNĂTĂȚII și BOLII în proverbe românești și englezești. Metaforele conceptuale detectate au fost, de asemenea, interpretate și contractate, iar o listă este furnizată în secțiunea de anexe. Aceste metafore conceptuale, împreună cu corpus auto-realizat, nu numai că îmbogățesc studiul de față, dar servesc și ca o resursă valoroasă pentru eforturile viitoare de cercetare.

Cu toate acestea, în timpul dezvoltării cercetării au apărut mai multe limitări și capcane, iar identificarea lor a condus la soluții adecvate pentru a le rezolva. În primul rând, limitarea de timp a fost considerată o limitare în cercetarea mea, deoarece numeroase proverbe erau disponibile și compilate în diferite lucrări cu scopuri diferite. Compilarea corpusului, analiza, compararea și contrastul proverbelor din perspectivă semantică și structurală, conceptualizarea acestora și analiza ocurențelor, token-urilor, lemelor și cologațiilor au dovedit că timpul a fost insuficient. Proverbe au fost adunate în numeroase lucrări de-a lungul istoriei, iar fiabilitatea surselor a fost de cea mai mare importanță, deoarece o abordare academică necesită acuratețe și credibilitate, printre alte caracteristici. Mai exact, colecțiile de proverbe au cerut cerințe academice deosebite în ceea ce privește autorul(i) care le-au compilat și cititorii lor țintă și nu toate lucrările disponibile au îndeplinit aceste cerințe. Disponibilitatea surselor a încetinit și, în consecință, a întârziat întregul proces de finalizare a sarcinii de compilare a corpusului.

În plus, literatura de specialitate disponibilă cu privire la subiect a fost extinsă și problematică de acoperit în întregime deoarece domeniile de cercetare au implicat Teoria Metaforei Conceptuale, paremiologia, sintaxa, semantica, diferențele culturale, studiile de traducere, lingvistica corpusului și lexicul mental. Constrângerea de timp a fost, de asemenea, considerată o limitare în etapa de analiză, deoarece abordarea proiectată a fost laborioasă, iar corpusul a fost mare și cuprinzător ca dimensiune. Pe de altă parte, o limitare în tot demersul meu a fost problema numărului de proverbe echivalente, deoarece o intrare constă în mai mult de două proverbe în multe cazuri, ceea ce a rezultat în grupuri mari de proverbe. Astfel, interconexiunile conceptuale sunt numeroase, dar s-ar putea realiza interpretarea lor comparativă și identificarea asemănărilor și diferențelor în conceptualizările SĂNĂTĂȚII și BOLII.

Traducerile și echivalentele furnizate s-au dovedit a fi diferite în demersurile paremiologilor și, în plus, proverbele care nu au fost traduse sau furnizate cu un echivalent necesitau o metodă atentă legată de lupta de a furniza o versiune corectă în limba țintă, astfel încât pentru a reflecta conceptele și a menține caracteristicile structurale cât mai aproape posibil. În plus, anti-proverbele s-au confruntat cu limitări similare, adăugând la dificultatea de a detecta și de a stabili autenticitatea lor, deoarece au fost găsite în principal în mass-media, cu excepția celor preluate din Mieder (2004). Acuratețea interpretării datelor calitative a fost, de asemenea, supărătoare din cauza părtinirii subiectiviste și a faptului că proverbele erau deschise interpretărilor multiple. În general, subiectivitatea este legată de interpretarea calitativă a datelor, deoarece este cauzată de părtinirile, experiențele și ipotezele cercetătorului. A fost dificil să rămânem obiectiv și să măsurăm semnificația rezultatelor cercetării, reducând nivelul de subiectivitate și ambiguitate în interpretarea datelor calitative. Problema autenticității proverbelor a fost considerată și o limitare din cauza naturii lor dinamice. Proverbele au evoluat de-a lungul timpului, iar aspectul lor a suferit modificări, ceea ce face dificilă constatarea autenticității sau catalogarea lor ca traduceri. Este esențial să recunoaștem că există flexibilitate în domeniu și în interpretarea lor, ceea ce face dificilă distincția între un proverb autentic și o traducere. În plus, utilizarea pe scară largă a internetului a estompat liniile, deoarece proverbe traduse pe scară largă pot fi considerate o versiune autentică, pierzându-și contextul cultural original în cadrul vastei rețele de date online. Astfel, se pune întrebarea ce definește un proverb ca fiind autentic sau ce îl împiedică să fie considerat un proverb aparținând unui anumit fond cultural. A fost esențial să fim conștienți de aceste limitări și să luăm măsuri pentru a le modera impactul asupra rezultatelor cercetării. Aceste constrângeri au evidențiat importanța luării în considerare a limitărilor cercetării calitative și a potențialelor părtiniri atunci când interpretăm datele.

În ansamblu, cercetarea actuală a dezvăluit metafore conceptuale noi cu privire la conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ, în timp ce aspectul metaforic al proverbelor analizate a scos la iveală perspective noi, luând în considerare reprezentările conceptuale românești și englezești referitoare la asemănările și diferențele încapsulate în proverbe. Prin urmare, obiectivele au fost respectate cu strictețe pentru a adopta cele mai bune tehnici pentru atingerea scopurilor cercetării. Examinarea corpusului autocompilat care cuprinde proverbe românești și englezești a scos la iveală numeroase asemănări și diferențe în percepția despre SĂNĂTATE și BOALA. Evaluând trăsăturile semantice și structurale ale proverbelor, s-au constatat diferențieri și convergențe lingvistice distincte. Mai mult, echivalentele au oferit perspective valoroase asupra conceptualizării lor, facilitând o abordare translațională precisă. Această

anchetă dezvăluie, de asemenea, metafore conceptuale comune și distincte asociate cu SĂNĂTATEA și BOALA în ambele limbi. În plus, explorarea aparițiilor cuvintelor, *lemmas*, simbolurilor și a colocațiilor în câmpurile semantice ale sănătății și bolii a dezvăluit conexiuni suplimentare în interpretarea proverbelor românești și englezești. În cele din urmă, o analiză a anti-proverbelor identificate a indicat schimbările atitudinilor și mentalităților societale de-a lungul timpului, ceea ce permite oportunități de cercetare ulterioare, alături de corpus auto-realizat care poate fi utilizat în studiile viitoare.

În ceea ce privește analiza structurală, au fost detectate trăsături specifice comune, cum ar fi utilizarea modalității în proverbele englezești, precum și diferențe în ceea ce privește aspectul propoziției și semnele de punctuație. În plus, utilizarea punctelor de suspensie și a arhaismelor a fost detectată în ambele limbi, alături de un model de diferențe. Concret, sintagma englezească *he that is detected* a avea echivalentul românesc pronumele relativ *who*. În afară de formele arhaice detectate în ambele limbi, proverbele englezești conțin terminația arhaică *eth*. În schimb, trăsăturile fonetice ale proverbelor românești dovedesc o simetrie deosebită care nu a fost depistată în corpus englezesc.

Metaforele conceptuale au afișat domeniile țintă și sursă comune, cum ar fi SĂNĂTATEA, BOALA, VINDECAREA, NEBUNIA, DETERMINAREA, INCAPACITATEA FIZICĂ, CĂSĂTORIA, FEMEIA și VORBIREA. Metaforele care conțineau legătura PREFERABLE TO și detectate frecvent datorită folosirii formelor comparative. În mod similar, IMPERATIVUL apare adesea și în metaforele conceptuale ca urmare a aspectului structural. Codul de culori conceput în etapa anterioară s-a dovedit a fi un instrument valoros, deoarece a ajutat la gruparea proverbelor și la validarea abordării și a conceptualizării, deoarece termenii au fost marcați pentru a fi evidenti în fiecare proverb. Metaforele conceptuale trebuie conectate folosind o mapare similară, deoarece unele proverbe prezintă o conceptualizare dublă sau triplă, în special proverbele biblice din corpus. Mai exact, relațiile duble, triple și chiar cvadruple au fost detectate datorită trăsăturilor lor semantice și structurale și, deși proverbele sunt echivalente, trăsăturile semantice au condus la conceptualizare diferită în unele cazuri. În consecință, metaforele conceptuale au fost organizate într-o listă în care s-a realizat un proces de reducere, ghidat de abordarea prezentată în *Master Metaphor List* (1991).

Conceptualizarea a susținut etapa de traducere în cazul acelor proverbe fără echivalent, alături de traducerile furnizate de savanți și detectate în sursele consultate. Tendințele detectate în caracteristicile semantice și structurale ale proverbelor echivalente și traducerile lor au fost menținute și, frecvent, traducerea unu-la-unu a condus la metafore conceptuale similare. Cu

toate acestea, metaforele conceptuale ale proverbelor m-au ghidat în a oferi o traducere exactă. Astfel, etapa finală a presupus conectarea constatărilor cercetării privind metaforele conceptuale detectate pentru a dezvălui asemănări și deosebiri între culturile română și engleză în ceea ce privește conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ și pentru a rezuma asemănările și deosebirile dintre proverbe românești și englezești în ceea ce privește semantica acestora, sintaxa, traducerea, antiproverbele, conceptele și interpretarea în conformitate cu cadrul teoretic.

Abordarea lingvistică a relevat că NEBUNIA ca și concept a fost predominantă în ambele limbi, dar românii au legat-o de MIȘCARE, similar termenului de BOALĂ. Tipul de afectare care a apărut în cea mai mare parte a fost ORBIREA, iar părțile corpului care apar în legătură cu sănătatea și boala sunt *capul* și *ochii* în ambele limbi. *Durerea* este frecvent detectată în corpus englezesc, în timp ce *boala* înregistrează cea mai mare frecvență în toate corpurile.

Examinarea antiproverbelor a demonstrat că progresul societății s-a reflectat într-adevăr în proverbe, acestea din urmă evoluând în funcție de nevoile indivizilor de a-și articula gândurile, atitudinile, credințele și valorile. Umorul și ironia au fost instrumente de transmitere a unui mesaj nou sau a unei schimbări de atitudine în cadrul metaforelor conceptuale prezentate în proverbe și variantele acestora. Modificările aduse structurii unui proverb au transmis un nou mesaj sau au subliniat o atitudine specifică care s-a îndepărtat de expresia originală a proverbului. În consecință, anti-proverbele din corpus au funcționat ca un instrument care semnifică adaptarea și progresul. Mai mult de atât, metaforele conceptuale identificate nu numai că au validat modificările vizibile în structura antiproverbelor, ci au elucidat și justificarea care stă la baza conservării și adaptării moștenirii ancestrale. În general, proverbele și anti-proverbele asociate acestora au fost folosite de persoane obișnuite pentru a exemplifica asemănările și diferențele dintre fiecare generație și predecesorii ei, susținând ideea de schimbare, progres și inovație. Examinarea anti-proverbelor a luminat răspunsurile naturale la schimbările societale, oferind perspective valoroase asupra atitudinilor predominante. Utilizarea proverbelor în meme a variat semnificativ. Uneori, doar un segment dintr-un proverb a fost folosit pentru a transmite un mesaj într-un meme, sau a fost folosit un anti-proverb. Mai mult de atât, au fost detectate frecvențe diferite de meme folosind un anumit proverb. Juxtapunerea mesajului și a imaginii, folosirea antiproverbelor și elementele lingvistice suplimentare prezentate în structura memelor au generat metafore conceptuale specifice, care s-au separat de proverbul original. În consecință, metaforele conceptuale ale memelor au

corespuns, au contrazis sau s-au depărtat de proverbul original, în funcție de juxtapunerea conceptelor.

Cu toate acestea, un studiu cuprinzător al anti-proverbelor, comparat și contrastat cu omologii lor originale, ar contribui în mod semnificativ la o înțelegere mai profundă a atitudinilor societății față de concepte specifice. În mod similar, analiza unui corpus substanțial de meme care conțin proverbe și anti-provebe specifice ar fi esențială pentru a spori și întări cercetarea existentă, deoarece un studiu comparativ care implică meme în diferite limbi care se referă la proverbe analoge și teme înrudite este imperativ pentru realizarea unui studiu conceptual. examinare, elucidând atât asemănările, cât și disparitățile dintre indivizii din medii culturale distincte.

Concluzii

În general, această teză facilitează investigațiile ulterioare, precum și interpretarea proverbilor de cercetare, antiproverbelor și metaforelor conceptuale. În plus, cercetarea poate fi completată prin evidențierea acțiunilor academice relevante care contribuie la dezvoltarea tezei mele. Caracterul inepuizabil al proverbilor ca resurse de analiză constă în faptul că ele sunt „o chintesență a înțelepciunii populare, cuprinzând o parte esențială a existenței și experienței noastre cotidiene” (Popescu, 2022, p. 213). Astfel, aplicarea Teoriei Metaforei Conceptuale la studiul proverbilor folosind o metodă contrastivă și comparativă a scos la iveală asemănări și diferențe între abordările românești și englezești ale conceptelor de SĂNĂTATE și BOALĂ și poate dezvălui în continuare atitudini, credințe și valori care abordează alte concepte. Prin urmare, explorarea și compararea proverbilor românești și englezești pentru a identifica asemănările și diferențele conceptuale folosind metoda folosită în teză poate fi utilă, deoarece a reflectat deja legătura dintre înțelepciunea populară și conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ. Noile perspective și metaforele conceptuale noi pot fi detectate și compilate folosind o hartă terminologică similară prin analizarea unui corpus de proverbe care se ocupă de alte concepte. Procedura de traducere adoptată în teză, care a luat în considerare conceptualizarea împreună cu analizele semantice și structurale ale proverbilor, poate fi aleasă ca metodă de traducere a proverbilor, iar corpus poate fi supus cercetării ulterioare, în timp ce listele de metafore pot fi accesate atunci când se fac cercetări ulterioare.

În plus, abordarea comparativă a presupus analizele cantitative și calitative ale proverbilor românești și englezești bazate pe principiul că proverbele sunt expresii metaforice, așa cum afirmă Mieder (2004). Datele cantitative au susținut și validat analiza

semantică și structurală, deoarece rezultatele cantitative au fost prezentate în diagrame și tabele, iar această abordare poate fi luată în considerare în cercetările ulterioare pentru a obține validarea informațiilor suplimentare pe această temă. Astfel, proiectarea reprezentărilor vizuale ale constatărilor a îmbunătățit înțelegerea, metodă folosită în etapa finală care a vizat combinarea constatărilor privind metaforele conceptuale detectate pentru a dezvălui asemănări și diferențe între atitudinile, valorile, credințele și gândurile românești și englezești cu privire la conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ și să rezume asemănările și diferențele dintre proverbe românești și englezești în ceea ce privește semantica, sintaxa, traducerea, antiproverbele și utilizarea frecventă a terminologiilor.

În concluzie, o analiză contrastivă și comparativă a proverbelor, inclusiv metafore conceptuale care tratează concepte similare, dar provin din medii culturale diferite, oferă o reflectare reală a asemănărilor și diferențelor dintre două tipuri de reprezentări conceptuale ale popoarelor și a modului în care acestea abordează concepte specifice. Teoria Metaforei Conceptuale aplicată în paremiologie a reprezentat o abordare atrăgătoare atunci când au fost studiate comparativ proverbe românești și englezești care tratează conceptele de SĂNĂTATE și BOALĂ. Astfel, ele au fost decodificate dintr-o perspectivă distinctă prin interpretări și conexiuni între concepte.

Bibliografie selectivă

Surse primare

- Anania, B.V. (Ed.). (2012). *Biblia sau Sfânta Scriptură*. <http://www.dervent.ro/biblia.php>
- Bogdan, I. Gr. (1975). *Proverbe și cugetări despre omenie*. București: Editura Albatros.
- Botezatu, G., & Hîncu, A. (2001). *Dicționar de proverbe și zicători românești*. (A. Vidrașcu, & D. Vidrașcu, Eds.). București – Chișinău: Editura Litera International.
- Brezina, V., Weill-Tessier, P., & McEnery, A. (2021). #LancsBox v. 6.x. [software package] *Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul)*. (n. d.). BibliaOrtodoxa.ro. Retrieved May 15, 2022, from <https://www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?id=72>
- Cuceu, I. (2008). *Dicționarul proverbelor românești*. București – Chișinău: Editura Litera International.
- Duduleanu, M.M. (1975). *Femeia în proverbele lumii*. București: Editura Albatros.
- Duduleanu, M.M. (1978). *Proverbele lumii despre calități și defecte*. București: Editura Albatros.
- Duduleanu, M.M. (1974). *Proverbe și cugetări despre dragoste*. București: Editura Albatros.

- Elfnet.com. (2013). *English proverbs with their meaning*. Retrieved July 18, 2022, from <https://vdoc.pub/documents/english-proverbs-sayings-with-their-meaning-2jjopa1nuso0>
- Flavell, L., & Flavell, R. (2011). *Dictionary of Proverbs and Their Origin*. London: Kyle Books. (Original work published 1993).
- Flonta, T. (1992). *English-Spanish-Portuguese-Romanian Dictionary of Equivalent Proverbs*. București: Teopa.
- Flonta, T. (1993). *English-Italian-Romanian Dictionary of Equivalent Proverbs*. București: Teopa.
- Golescu, I. (1973). *Proverbe comentate*. Paschia, Gh. (Ed.). București: Editura Albatros.
- Golescu, I. (1998). *Proverbe*. Grănescu, H., & Kiselef, A.B. (Eds.). Craiova: Editura Hyperion.
- Hazlitt, C., W. (1869). *English Proverbs and Proverbial Phrases*. London: Chiswick Press. Retrieved May 2023 from https://archive.org/details/bwb_P6-CCZ-116
- Iancu, S., & Iancu, I. (1982). *Curajul în proverbele și cugetările lumii*. București: Editura Albatros.
- Imgflip. (n.d.). [Photograph]. Retrieved August 25, 2022, from <https://imgflip.com/i/2np9hv>
- International Computer Science Institute in Berkeley, California. (2018, January 3). *Category: Metaphor*. EN MetaNet Wiki. <https://metaphor.icsi.berkeley.edu/pub/en/index.php/Category:Metaphor>
- Kelly, C., & Kelly, L. (1997-2010/ 2015). Interesting things for ESL students. Commonly-used proverbs. <http://www.manythings.org/proverbs>
- Know Your Meme. (n.d.). *I don't even know who you are* [Photograph]. Retrieved August 25, 2022, from <https://knowyourmeme.com/photos/1564187-i-dont-even-know-who-you-are>
- Lakoff, George., Espenson, Jane, Swartz, Alan. (1991). *Master Metaphor List*. Berkeley: University of California.
- Lang, S. J. (2004). *101 Most Powerful Proverbs in the Bible*. Rabey, S., & Rabey, L. (Eds.). New York: Warner Faith.
- Lefter, V. (1974). *Dicționar de proverbe englez-român*. București: Editura științifică.
- Lefter, V. (2000). *Dicționar de proverbe englez-român și român-englez*. București: Editura Teora.
- Mieder, W. (2004). *Proverbs: A Handbook*. Westport, Connecticut – London: Greenwood Press.

- Mieder, W. (2005). *Proverbs Are the Best Policy: Folk Wisdom and American Politics*. Logan, Utah: Utah State University Press.
- Mihăilescu, E. (1978). *Proverbe, cugetări și definiții despre educație*. București: Editura Albatros.
- MobileReference. (January, 2007). *The Illustrated King James Bible*. (Original work published 1769). Retrieved, October 5, 2022, from MobileReference.com. <https://www.ebooks.com/en-ag/publisher/mobilereferencecom/35048>
- Paschia, Gh. (1970). *Buna-cuviință oglindită în proverbe și maxime din toată lumea*. București: Editura Albatros.
- Pickering, D. (1997). *Dictionary of Proverbs*. London: Cassell.
- Pildele lui Solomon*. (n. d.). BibliaOrtodoxa.ro. Retrieved May 15, 2022, from <https://www.bibliaortodoxa.ro/vechiul-testament/63/Solomon>.
- Princeton University. (2010). About WordNet. WordNet. <https://wordnet.princeton.edu/>
- Proverbe. (2007). Portal Info. https://www.portal-info.ro/proverbe/proverbe-despre-boala.html#google_vignette
- Quickmeme. (n.d.). [Photograph]. Retrieved August 25, 2022, from <http://www.quickmeme.com/meme/3tu1j9>
- Quote Proverbs. (2016). Quote Proverbs. <https://quoteproverbs.com/>
- Quote Master. (n.d.). <https://www.quotemaster.org>
- Reddit. (n.d.). *An apple a day keeps the doctor away*. [Photograph]. Retrieved August 25, 2022, from https://www.reddit.com/r/memes/comments/ihhf4q/an_apple_a_day_keeps_the_doctor_away/
- Schipper, M. (2006). *Never Marry a Woman with Big Feet: Women in Proverbs from Around the World*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Sfânta Mănăstire Dervent. (n.d.). *Biblia*. Retrieved January 20, 2023, from <http://www.dervent.ro/biblia.php>
- Smith, G., W. (1965). *The Oxford Dictionary of English Proverbs*. Oxford: Calderon Press. (Original work published 1935).
- Speake, J. (Ed.). (2008). *Oxford Dictionary of Proverbs* (5th ed.). New York – Oxford: Oxford University Press.
- Steen, F., F. (November 8, 2003). Proverb Resources. Discursive Modes Collection. Communication Studies. (First created 1999). Los Angeles: University of California. <http://cogweb.ucla.edu/Discourse/Proverbs/>

- Stone, J., R. (2006). *The Routledge Book of World Proverbs*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- The List of Proverbs. (2005). List of Proverbs. <https://www.listofproverbs.com/keywords/health/>
- Zanne, I., A. (1895). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 1). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-1-1895>
- Zanne, I., A. (1897). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 2). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-2-1897>
- Zanne, I., A. (1899). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol.3). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-3-1899>
- Zanne, I., A. (1900). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia*. (Vol. 4). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-4-1900>
- Zanne, I., A. (1900). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 5). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-5-1900>
- Zanne, I., A. (1901). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 6). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-6-1901>
- Zanne, I., A. (1901). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 7). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-7-1901>
- Zanne, I., A. (1900). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 8). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-8-1900>
- Zanne, I., A. (1901). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 9). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-9-1901>
- Zanne, I., A. (1912). *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria și Macedonia* (Vol. 10). București: Editura Librăriei Socecu. Retrieved March 2, 2023, from <https://archive.org/details/iuliu-a.-zanne-proverbele-romanilor-vol.-10-1912>

Zanne, I. (2006). *Proverbele românilor*. C. Zărnescu. (Ed.). Cluj Napoca: Editura Dacia.
(Original work published 1900).

Surse secundare

Aitchison, J. (1990). *Words in the mind – An introduction to the mental lexicon*. Oxford: Basil Blackwell.

Baker, M. (2006). *In Other Words. A Coursebook on Translation*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group. (Original work published 1992).

Boers, F., & Stengers, H. (2008). Adding sound to the picture: Motivating the lexical composition of metaphorical idioms in English, Dutch, and Spanish. In M. S. Zanutto, L. Cameron, & M. C. Cavalcanti (Eds.), *Confronting Metaphor in Use* (pp. 63-78). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Brodie, Richard. (1996). *Virus of the Mind: The New Science of the Meme*. Seattle: Integral Press.

Charteris-Black, J. (2004). *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis*. New York: Palgrave Macmillan.

Duran, G. (1999). *The anthropological structure of the imaginary*. Boombana Publications.

Evans, V., & Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics. An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd.

Fellbaum, C. (2006). WordNet(s). In Brown, K. (Ed.). *Encyclopaedia of Language and Linguistics*. (2nd ed., Vol. 13). Princeton: Elsevier Ltd.

Jarema, G. & Libben, G. (2007). Introduction: Matters of definition and core perspectives. In Jarema, G. & Libben, G. (Eds.). *The mental lexicon: Core perspectives*. (pp. 1-6). Elsevier Ltd.

Jesensek, V. (2014). Pragmatic and Stylistic Aspects of Proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 133-161). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>

Kispál, T. (2014). Paremiography: Proverb Collections. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 229-242). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>

Kövecses, Z. (2017). Conceptual Metaphor Theory. In E. Semino E. & Z. Demjén, *Routledge Handbook of Metaphor and Language* (pp. 13-27). New York: Routledge.

- Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in Culture. Universality and Variation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors We Live By*. Chicago/London: the University of Chicago (Original work published 1980).
- Lakoff, G., & Turner, M. (1989). *More than Cool Reason. A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lau, K. J., Tokofsky, P. I., Winick, S.D. (2004). What Goes Around Comes Around: The circulation of proverbs in contemporary life In Lau, K. J., Tokofsky, P. I., Winick, S.D. (Eds.) *What Goes Around Comes Around: The Circulation of Proverbs in Contemporary Life*. (pp. 1-19) Utah State University Press
- Lewandowska, G., & Antos, G. (2014). Cognitive Aspects of Proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. Aleksa Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 68-111). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>
- Lauhakangas, O. (2014). Categorization of proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 49-67). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>
- Litovkina, A.T. (2014). Anti-proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to paremiology: A comprehensive guide to proverb studies*. (pp 326-352). Warsaw/ Berlin: De Gruyter Open. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>
- Mac Coinnigh, M. (2014). Structural aspects of proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 112-132). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>
- Mieder, W. (2014). Origin of proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 28-48). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167.fm>
- Mieder, W. (2004). *Proverbs: A Handbook*. Westport, CT: Greenwood Press.
- McEnery, A., Xiao, R., Tono, Y. (2006). *Corpus-based Language Studies: An Advanced Resource Book*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.

- <https://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/corpus/ZJU/xCBLS/CBLS.htm>
- McEnery, A., & Gabrielatos, C. (2006). English corpus linguistics. In Arts, B. & McMahon, A. (Eds.), *The Handbook of English Linguistics* (pp. 33-71). Oxford: Blackwell.
- McEnery, A., & Hardie, A. (2012). *Corpus Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McEnery, A., & Wilson, A. (2001). *Corpus Linguistics. An Introduction*. (2nd edition). Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd.
- Negreanu, C. (1983). *Structura proverbelor românești*. București: Editura științifică și enciclopedică .
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. London: Longman Pearson Education Ltd.
- Nida, E. A., & Taber, C. R. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: E. J. Brill.
- Nord, C. (2018). *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained* (2nd edition). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Norrick, N.R. (2014). Subject Area, Terminology, Proverbs Definitions, Proverbs Features. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. Aleksa Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp 7-27). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167>.fm
- Ogden, C., K., & Richards, I., A. (1923). *The Meaning of Meaning: A Study of the Influence of Language upon Thought and of the Science of Symbolism*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.
- Petrova, R. (2014). Contrastive study of proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt, & M. A. Varga (Eds.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (pp. 243-261). Berlin: de Gruyter. doi: <https://doi.org/10.2478/9783110410167>.fm
- Pinker, S. (1997). *How the Mind Works*. London: Viking Penguin - Penguin Books Ltd.
- Pinker, S. (1991). Rules of Language. *Science*, 253(5019), 530-535.
- Pinker, S. (1999). *Words and Rules*. New York: Basic Books.
- Pinker, S. (2007). *The Stuff of Thought. Language as Window into Human Nature*. London: Penguin Books Ltd.
- Popescu, T. (2021). Conceptualisations of WORK in Romanian, French, Russian and English Proverbs. *Journal of Linguistic and Intercultural Education – JoLIE*, 14(2). (pp. 112-132). doi: <https://doi.org/10.29302/jolie.2021.14.2.6>
- Popescu, T. (2017). Culture-bound metaphors. A corpus-based comparative approach to English and Romanian journalese. In E. Soare, & C. Langa (Eds.), *Education Facing*

- Contemporary World Issues, European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*, 23, 1040-1050. Future Academy. doi: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2017.05.02.128>
- Popescu, T. (2022). Social Realities Reflected in Proverbs: A Comparative Approach to Romanian and English Cognitive Metaphors in Proverbs. *Journal of Linguistic and Intercultural Education – JoLIE*, 15(3), 213-239. doi: <https://doi.org/10.29302/jolie.2022.3.13>
- Pragglejaz Group. (2007). MIP: A Method for Identifying Metaphorically Used Words in Discourse. *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1-39.
- Sharifian, F. (2017). *Cultural Linguistics: Cultural Conceptualisations and Language*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Princeton University. (2010). About WordNet. WordNet. <https://wordnet.princeton.edu>
- Sontag, S. (1978). *Illness as a Metaphor*. New York: Farrar, Stratus and Giroux.
- Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus Linguistics at Work*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Wierzbicka, A. (1992). *Semantics, Cultures and Cognition. Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations*. New York – Oxford: Oxford University Press.
- Wierzbicka, A. (1996). *Semantic Primes and Universals*. Oxford: Oxford University Press.
- Wierzbicka, A. (1997). *Understanding Cultures through Their Key Words English, Russian, Polish, German, and Japanese*. New York – Oxford: Oxford University Press.
- Yu, N. (2003). Metaphor, body, and culture: The Chinese understanding of *gallbladder* and *courage*. *Metaphor and Symbol*, 18(1), 13–31. doi: 10.1207/S15327868MS1801_2